M16/MPS942/EE/20160525

वेळ : 3 तास **गुण : 80**

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना :

1. एम.ए. पब्लिक सर्व्हिसेसूच्या द्वितीय वर्षाचे सर्व पेपर्स दीर्घोत्तरी (निबंधवजा) स्वरूपाचे आहेत.

2. यासाठी उणे गुणपद्धत लागू नाही.

1. पुढीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. 20
   a) भारताच्या औद्योगिक विकासाच्या दृष्टीने पंचवार्षिक आढावा घ्या.
   b) कृषी क्षेत्रातील सध्या भेडसावणाऱ्या कारणे व उपाय स्पष्ट करा.

2. पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाचे 150 शब्दांत उत्तर लिहा. 20
   a) राष्ट्रीय ऊर्जा धोरणाची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.
   b) नद्यांमधील प्रदूषणांची कारणे सांगून सरकारतर्फे राबविल्या जाणाऱ्या माहिती द्या.
   c) स्थलांतराची कारणे काय आहेत? त्याचे परिणाम सांगा.

3. पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 8
   a) राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेतील कृषी क्षेत्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.
   b) हिमालय पर्वतरांगांची निर्मिती कशी झाली?

4. पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाचे उत्तर द्या. 12
   a) आवर्त म्हणजे काय? त्यांचा सामना करण्याच्या पद्धती कोणत्या?
   b) भारतातील धातू खनिजांच्या वितरणाविषयी सविस्तर माहिती द्या.
   c) लघुउद्योगांसमोरील समस्या स्पष्ट करा.

5. पुढीलपैकी कोणत्याही चार विषयांवर टीपा लिहा. 20
   a) ग्रामीण वसाहतींची रचना.
   b) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य योजना.
   c) भारतीय पर्यटन क्षेत्रातील संधी.
   d) सेंद्रीय शेतीचे फायदे.
   e) मॉन्सूनचे वितरण.

✦✦✦✦✦✦✦